

REG14.015.005

באזל III : מסגרת עבודה ודרישות גילוי ליחס מינוף*

הנחיות ועדת באזל מינואר 2014

מבוא

1. הצטברות עודפת של מינוף מאזני וחופף מאזני היווה את אחד הגורמים שבבסיס המשבר הפיננסי במערכת הבנקאות. במקרים רבים, בנקים צברו מינוף עודף תוך שמירה על יחסי הון מבוססי סיכון גבוהים. בעיצומו של המשבר האחרון, המגזר הבנקאי אולץ ע"י כוחות השוק לצמצם את המינוף באופן שהגביר את הלחץ להורדת מחיר הנכסים. צמצום מינוף זה החמיר את לולאת המשוב (feedback loop) בין הפסדים, ירידה בהון הבנק והתכווצות בזמינות האשראי.
2. וועדת באזל החליטה להוסיף יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להשיג את המטרות הבאות:
  - להגביל את הצטברות המינוף במגזר הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף שעלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה; ו-
  - לחזק את הדרישות מבוססות הסיכון באמצעות הוספת מדידה פשוטה, שאינה מבוססת סיכון.
3. וועדת באזל סבורה כי:
  - מסגרת פשוטה לחישוב יחס מינוף הינה חיונית ומשלימה למסגרת ההון מבוססת סיכון; ו-
  - יחס מינוף אמין הוא כזה המבטיח הכללה רחבה ונאותה של מקורות מאזניים וחופף מאזניים של מינוף הבנק.
4. יישום דרישות של יחס המינוף החל ב-1 בינואר 2013 בדיווח, ברמת בנק, של יחס המינוף ורכיביו למפקחים, ויימשך בגילוי לציבור החל מ-1 בינואר 2015. הוועדה תמשיך לנטר את השפעת דרישות גילוי אלו. הכיול הסופי והתאמות נוספות להגדרות, יושלמו עד 2017, כשהכוונה היא להעבירם לנדבך הראשון (דרישות הון מזעריות) ב-1 בינואר 2018.

5. מסמך זה קובע את מסגרת העבודה של באזל III ליחס מינוף, כולל דרישות הגילוי לציבור שיחולו ב-1 בינואר 2015. דרישות אלו מחליפות את הדרישות שנקבעו בפרק V של באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית (סעיפים 151 עד 167).

ב. הגדרה ודרישות מזעריות

6. יחס המינוף בהתאם לבאזל III מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים:

$$\text{יחס מינוף} = \frac{\text{מדידת ההון}}{\text{מדידת חשיפה}}$$

7. בטל^{א3}.

א7. **תאגידים בנקאיים נדרשים לעמוד בדרישה מזערית של יחס מינוף כפי שיקבע המפקח.**

בסיס האיחוד

8. תחולת מסגרת העבודה של באזל III ליחס מינוף זהה לתחולת האיחוד הפיקוחי המשמשת למסגרת העבודה ההונית מבוססת סיכון. התחולה מפורטת בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201.

9. הטיפול בהשקעות בהון של ישויות בנקאיות, פיננסיות, ביטוח ומסחריות שאינן מאוחדות בדוחות לציבור: כאשר ישויות אלו אינן מאוחדות בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, רק ההשקעה בהון של ישויות אלו (רק ערך ההשקעה (carrying value)), בניגוד לנכסי הבסיס וחשיפות אחרות של גוף זה) תיכלל במדידת החשיפות לצורך יחס המינוף. עם זאת, השקעות בהון של ישויות אלו המנוכות מהון רובד 1, כמפורט בסעיף 16 להלן, יוכלו שלא להיכלל במדידת החשיפות לצורך יחס המינוף.

מדידת ההון

10. מדידת ההון לצורך יחס המינוף היא הון רובד 1 של ההון מבוסס סיכון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי), תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. במילים אחרות, מדידת ההון המשמשת לקביעת יחס המינוף בכל נקודת זמן ספציפית היא מדידת הון רובד 1 המיושמת בזמן זה בהתאם למסגרת מבוססת הסיכון.

11. הועדה תמשיך באיסוף נתונים במשך תקופת המעבר בכדי לעקוב אחר ההשפעה של שימוש בהון עצמי רובד 1 או סך ההון הפיקוחי כמדידת ההון לצורך יחס המינוף.

^{א3} ועדת באזל קבעה דרישה מזערית ליחס מינוף של 3%. הועדה תמשיך לבחון דרישה זו במהלך תקופת הריצה במקביל (מ-1 בינואר 2013 עד 1 בינואר 2017).

מדידת החשיפה

12. מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, בכפוף לנקודות הבאות:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים ייכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי (לדוגמא, התאמות שווי אשראי);
- לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.

13. בנקים לא יורשו להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן מצוין אחרת בהמשך.

14. סך מדידת החשיפה של בנק היא סכום החשיפות הבאות:

- א. חשיפות מאזניות;
  - ב. חשיפות לנגזרים;
  - ג. חשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT); ו-
  - ד. פריטים חוץ מאזניים.
- הטיפול הספציפי בגין ארבעת סוגי חשיפות עיקריים אלו מוגדר להלן.

(א) חשיפות מאזניות

15. על הבנקים לכלול את כל הנכסים המאזניים במדידת חשיפתם, כולל בטחונות מאזניים לנגזרים ובטחונות לעסקאות מימון ניירות ערך, ולמעט נגזרים מאזניים ונכסי מימון עסקאות ניירות ערך המפורטים בסעיפים 18-37 להלן⁴.

16. עם זאת, לצורך הבטחת עקביות, נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 סעיפים 5-6 ו-13) יוכלו להיות מנוכים ממדידת החשיפות. להלן שתי דוגמאות:

- כאשר ישות בנקאית, פיננסית או חברת ביטוח אינה מאוחדת בדוחות לציבור כמפורט בסעיף 8 לעיל, כל סכום השקעה בהון של ישות זו שנוכה בחלקו או במלואו מהון עצמי רובד 1 או מהון רובד 1 נוסף של הבנק בהתאם לגישת הניכוי המקבילה כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 סעיפים 6.ב. ו-13, יוכל להיות מנוכה גם לצורכי מדידת החשיפה.
- בנקים המשתמשים בגישת המודלים הפנימיים (IRB) לצורך קביעת דרישות ההון לסיכון אשראי, נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1, בהתאם לסעיף 5(ז) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, כל פער שלילי (shortfall) בין הפרשות כשירות להפסדים צפויים. סכום זה יוכל להיות מנוכה ממדידת החשיפה.

---

⁴ בטל.

17. פריטי התחייבויות לא ינוכו ממדידת החשיפות. לדוגמא, רווחים/הפסדים ממדידת התחייבויות לפי שווי הוגן או התאמות ערך חשבונאיות בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים כתוצאה משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק, כמפורט בסעיף 5(ו) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, לא ינוכו ממדידת החשיפה.

(ב) חשיפות לנגזרים

18. *הטיפול בנגזרים*: נגזרים יוצרים שני סוגי חשיפות:

- א. חשיפה הנובעת מנכס הבסיס של חוזה הנגזרים; ו-
- ב. חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי.

מסגרת יחס המינוף עושה שימוש בשיטה המפורטת להלן לצורך לכידת שני סוגי החשיפות לעיל.

19. בנקים נדרשים לחשב את חשיפתם לנגזרים⁵, לרבות כאשר הבנק מוכר הגנה באמצעות נגזר אשראי, כעלות השחלוף (RC - replacement cost)⁶ לחשיפה הנוכחית ותוספת (add-on) בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית, כמפורט בסעיף 20. אם החשיפה לנגזרים מכוסה בהסכם קיזוז דו-צדדי כשיר, ניתן ליישם טיפול חלופי⁷. נגזרי אשראי שנכתבו כפופים לטיפול נוסף, כמפורט בסעיפים 29-31 להלן.

20. בגין חשיפת נגזרים יחידה שאינה מכוסה על ידי הסכם קיזוז דו-צדדי כשיר כמפורט בסעיפים 96(ii)-96(iii) בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, הסכום שייכלל במדידת החשיפה ייקבע כדלקמן:

$$\text{סכום החשיפה} = RC + \text{add-on}$$

כאשר:

$RC =$ עלות השחלוף של החוזה (המחושב על ידי שערך למחיר השוק), כאשר לחוזה יש ערך חיובי.

$\text{add-on} =$ הסכום בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית (PFE) במשך התקופה הנותרת לסיום החוזה המחושב על ידי החלת מקדם תוספת לסכום הקרן הרעיוני של הנגזר. מקדמי התוספת מפורטים בסעיף 92(i) בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ובסעיף 707 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 208.

21. *קיזוז דו-צדדי*: כאשר קיים הסכם קיזוז דו-צדדי כשיר כמפורט בסעיפים 96(ii)-96(iii) בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, עלות השחלוף בגין החשיפות מהנגזרים

⁵ גישה זו מפנה לשיטת החשיפה הנוכחית (CEM) המשמשת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 לחישוב סכומי חשיפות סיכון אשראי צד נגדי (CCR) הנובעות מחשיפות נגזרים. הוועדה שוקלת חלופות ל-CEM. באם תאומץ גישה חלופית ל-CEM, תשקול הוועדה האם גישה חלופית זו מתאימה בקשר לנחיצות ללכוד את שני סוגי החשיפות שנוצרו על ידי נגזרים כמתואר בסעיף 18.

⁶ בטל.

⁷ אלו כללי הקיזוז שנקבעו בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

המכוסים על ידי ההסכם תהיה עלות השחלוף נטו והתוספת תהיה A_{net} כפי שמחושב בסעיף 96(iv) בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

22. *טיפול בביטחונות נלווים*: לביטחונות שהתקבלו בקשר עם חוזי נגזרים יש שתי השפעות מנוגדות על מינוף:

- הם מפחיתים את החשיפה לצד נגדי; אבל
- הם עשויים להגדיל את המשאבים הכלכליים העומדים לשימוש הבנק, מכיוון שהבנק יכול לעשות שימוש בביטחונות כדי למנף את עצמו.

23. *ביטחונות שהתקבלו* בקשר עם חוזי נגזרים אינם מפחיתים בהכרח את המינוף המובנה בפוזיציות הנגזרים של הבנק, דבר הקורה בדרך כלל באם חשיפת הסילוק הנובעת מנכס הבסיס של חוזה הנגזרים אינה מופחתת. ככלל, אין לקזז ביטחונות שהתקבלו כנגד חשיפות לנגזרים, ללא קשר באם הקיזוז הותר או לא בהתאם להוראות הדיווח לציבור או בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203. לכן, בחישוב סכום החשיפה על ידי החלת סעיפים 19-21 לעיל, בנק לא יפחית את סכום החשיפה על ידי כל ביטחון שהתקבל מצד נגדי.

24. באופן דומה, בהתייחס לביטחונות שניתנו, בנקים נדרשים להוסיף למדידת החשיפה שלהם את הסכום של כל ביטחון שניתן בגין נגזרים כאשר תנאי הביטחון הפחיתו את הערך של נכסיהם המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

25. *הטיפול בביטחון משתנה במזומן*: בטיפול בחשיפות מנגזרים למטרת יחס המינוף, ניתן לראות בחלק המזומן של הביטחון המשתנה שהוחלף בין צדדים נגדיים כתשלום טרום סילוק, באם מתקיימים התנאים הבאים:

- (i) בעסקאות שלא סולקו דרך צד נגדי מרכזי כשיר (QCCP)⁸, המזומן שהתקבל על ידי הצד הנגדי המקבל אינו מופרד.
- (ii) ביטחון משתנה מחושב ומוחלף על בסיס יומי לפי שיערוך לשווי שוק של פוזיציות נגזרים.
- (iii) ביטחון משתנה במזומן מתקבל באותו מטבע בו התבצע סילוק חוזה הנגזרים.
- (iv) ביטחון משתנה שהוחלף הינו הסכום המלא הנדרש לסגור את חשיפת השערוך לשווי שוק של הנגזר בכפוף להעברת סכומי הסף המינימליים הנדרשים לצד הנגדי.
- (v) עסקאות נגזרים והתאמות מרווח מכוסות על ידי הסכם התחשבות נטו יחיד (single master netting agreement – MNA)^{9,10}, בין ישויות משפטיות שהינן

⁸ QCCP כהגדרתו בטייטה לדיון בנושא "כללים רגולטורים לגבי דרישות ההון מבנק החשוף לצדדים נגדיים מרכזיים" (מסמך REG13.031.006 מיום 13.3.2014, תוספות ותיקונים לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203), להלן "טייטת חשיפה לצד נגדי מרכזי".
⁹ לצורך זה, MNA ייחשב כ-MNA יחיד.

הצדדים הנגדיים בעסקאות הנגזרים. ה-MNA חייב לציין במפורש שהצדדים הנגדיים מסכימים ליישב נטו כל התחייבות לתשלום המכוסה על ידי הסכם נטו מסוג זה, תוך התחשבות בכל התאמת מרווח שהתקבלה או שניתנה באם התרחש אירוע אשראי הקשור לכל אחד מהצדדים הנגדיים. ה-MNA חייב להיות בר-אכיפה ואפקטיבי בכל רשות שיפוט, כולל במקרים של חדלות פירעון ופשיטת רגל.

26. כאשר מתקיימים התנאים בסעיף 25, ניתן להשתמש בחלק המזומן של הביטחון המשתנה *שהתקבל* כדי להפחית את החלק של עלות השחלוף של מדידת החשיפה ליחס מינוף, והנכסים לקבל מביטחון משתנה במזומן שניתנו יכולים להיות מנוכים ממדידת החשיפה ליחס מינוף כדלקמן:

- במקרה של בטחונות משתנים במזומן *שהתקבלו*, הבנק המקבל יוכל להפחית את עלות השחלוף (אך לא את חלק התוספת) של סכום החשיפה של נכס הנגזר בסכום המזומן שהתקבל אם הערך החיובי של השערוד לשווי שוק של חוזי הנגזרים עדיין לא הופחת באותו סכום של התאמת מרווח במזומן שהתקבלה בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

- במקרה של התאמות מרווח במזומן שניתנו לצד נגדי, הבנק הרושם יוכל לנכות את הסכום לקבל שנוצר ממדידת החשיפה של יחס המינוף שלו, כאשר התאמת המרווח במזומן הוכרה כנכס בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

לא ניתן להשתמש בהתאמת מרווח במזומן בכדי להפחית את סכום ה-PFE (כולל החישוב של יחס נטו לברוטו (NGR) כהגדרתו בסעיף 96(iv) בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין (מספר 203).

27. *הטיפול בשירותי סליקה*: כאשר בנק פועל כחבר מסלקה (CM)¹¹ ומציע שירותי סליקה ללקוחות, חשיפות מעסקאות¹² של חבר המסלקה לצד הנגדי המרכזי (CCP) שנוצרו כאשר חבר המסלקה מחויב לפצות את הלקוח על כל הפסד שנגרם עקב שינויים בערך עסקאותיו במקרה שהצד הנגדי המרכזי כושל, חייבות להיכלל תוך החלתו של אותו הטיפול המוחל על סוגים אחרים של עסקאות נגזרים. עם זאת, אם חבר המסלקה, בהתבסס על ההסדרים החוזיים עם הלקוח, אינו מחויב להחזיר ללקוח את ההפסדים שנגרמו כתוצאה משינויים בערך העסקאות במקרה שה-QCCP הופך לחדל פירעון, הוא אינו חייב להכיר בחשיפות מעסקאות ל-QCCP במדידת החשיפות ביחס המינוף.

28. כאשר לקוח נכנס ישירות לעסקת נגזרים עם צד נגדי מרכזי, וחבר המסלקה ערב לחשיפות מעסקאות בנגזרים של הלקוח כלפי הצד הנגדי המרכזי, הבנק הפועל כחבר מסלקה בשם

¹⁰ כל עוד הקריטריון בסעיף זה כולל את המונח "הסכם התחשבות נטו", יש לכלול גם כל "הסכם קיזוז" המעניק זכויות קיזוז משפטיות ברות-אכיפה. דבר זה מתחשב בעובדה שבגין הסכמי קיזוז שנעשו על ידי CCPs, טרם התגבשה אחידות שתהיה ברת השוואה ביחס להסכמי קיזוז OTC בגין סחר דו-צדדי.

¹¹ לצורך סעיף זה, חבר מסלקה (CM) כהגדרתו **בטיחת חשיפה לצד נגדי מרכזי**.
¹² לצורך סעיפים 27 ו-28, "חשיפות מעסקאות" כוללות ביטחון ראשוני ללא קשר באם הן נרשמו באופן שיבודד אותן מחדלות הפירעון של ה-CCP.

הלקוח מול הצד הנגדי המרכזי חייב לחשב את חשיפותיו הקשורות ליחס המינוף שנגרמו כתוצאה מהערבות כחשיפת נגזרים כנדרש בסעיפים 19-26, כאילו הוא נכנס ישירות לעסקה עם הלקוח, לרבות בהתייחס לקבלה או לנתינה של בטחון משתנה במזומן.

29. **טיפול נוסף עבור נגזרי אשראי שנכתבו:** בנוסף לחשיפה לסיכון אשראי צד נגדי הנובעת מהשווי ההוגן של החוזים, נגזרי אשראי שנכתבו יוצרים חשיפת אשראי רעיונית הנובעת מיכולת פירעון חובות של ישות ההתייחסות (reference entity). לפיכך מאמינה הוועדה כי מן הראוי לטפל בנגזרי אשראי שנכתבו בעקביות עם מכשירי מזומן (הלוואות, אג"ח) לצורך מדידת החשיפה.

30. בכדי ללכוד את חשיפת האשראי לישות ההתייחסות שבבסיס, בנוסף לטיפול בסיכון אשראי צד נגדי בגין נגזרים וביטחונות נלווים המפורט לעיל, הסכום הרעיוני האפקטיבי¹³ אליו קיימת ההתייחסות בנגזר אשראי שנכתב יכלול במדידת החשיפה. ניתן להפחית את הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנכתב בסכומי השינוי השלילי בשווי ההוגן שנכלל בחישוב הון רובד 1 ביחס לנגזר אשראי שנכתב. הסכום שהתקבל ניתן להפחתה נוספת בגובה הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנרכש מול אותה ישות ההתייחסות^{14, 15} בהינתן:

- הגנת האשראי שנרכשה היא על התחייבות ההתייחסות (reference obligation) הנמצאת במעמד שווה או במעמד נחות מההתחייבות הבסיסית של נגזר האשראי שנכתב במקרה של נגזר אשראי מול ישות יחידה¹⁶; ו-
- יתרת הזמן לפירעון של הגנת אשראי שנרכשה שווה או עולה על יתרת הזמן לפירעון של נגזר אשראי שנכתב.

31. מכיוון שנגזרי אשראי שנכתבו נכללים במדידת החשיפה בסכומים הרעיוניים האפקטיביים שלהם, ובנוסף כפופים לסכומי תוספת בשל החשיפה הפוטנציאלית

¹³ הסכום הרעיוני האפקטיבי מתקבל על ידי התאמת הסכום הרעיוני כדי לשקף את החשיפה האמתית של חוזים שמנפו או שחזקו על ידי מבנה העסקה.

¹⁴ שני שמות התייחסות יחשבו כזהים רק באם הן מתייחסות לאותה ישות משפטית. בגין נגזרי אשראי single name, הגנה שנרכשה המתייחסת לפוזיציה נחותה תוכל לקזז הגנה שנמכרה על פוזיציה בכירה יותר על אותה ישות התייחסות כל עוד אירוע אשראי על נכס ההתייחסות הבכיר יגרום לאירוע אשראי על נכס ההתייחסות הנחות. הגנה שנרכשה על מאגר של ישויות התייחסות תוכל לקזז הגנה שנמכרה על שמות התייחסות יחידה באם ההגנה שנרכשה זהה כלכלית לרכישת הגנה נפרדת על כל אחד מהשמות היחידים במאגר (מצב זה יתקיים לדוגמא, כאשר בנק רוכש הגנה על מבנה איגוח מלא). באם הבנק רוכש הגנה על מאגר של שמות התייחסות, אך הגנת האשראי אינה מכסה את כל המאגר (כלומר, ההגנה מכסה רק קבוצה חלקית במאגר, כגון במקרה של נגזר אשראי מסוג nth-to-default או רובד איגוח), במקרה זה לא יותר קיזוז בגין ההגנה שנמכרה כנגד שמות התייחסות יחידים. עם זאת, הגנה כזו שנרכשה תוכל לקזז הגנות שנמכרו מול מאגר בהינתן שההגנה שנרכשה מכסה את כל הקבוצה החלקית במאגר שעליה נמכרה ההגנה. במילים אחרות, קיזוז יוכר רק כאשר מאגר ישויות ההתייחסות ורמת הנחיתות בשתי העסקאות זהים.

¹⁵ ניתן להפחית את הסכום הרעיוני האפקטיבי של נגזר אשראי שנכתב בסכומי השינוי השלילי בשווי ההוגן המשתקף בהון רובד 1 של הבנק בהינתן שהסכום האפקטיבי הרעיוני של הגנת האשראי המקזזת שנרכשה מופחתת אף היא בסכומי השינוי החיובי בשווי ההוגן המשתקף בהון רובד 1. כאשר הבנק רוכש הגנת אשראי באמצעות TRS (total return swap), ורושם את התשלומים נטו שהתקבלו כרווח נקי, אך אינו רושם קיזוז של הרעה בערך נגזר האשראי שנכתב (בין אם על ידי הפחתות בשווי הוגן או על ידי תוספת להפרשות) המשתקף בהון רובד 1, הגנת האשראי לא תוכר לצורך קיזוז הסכומים הרעיוניים האפקטיביים הקשורים לנגזרי אשראי שנכתבו.

¹⁶ עבור מוצרים מרובדים (tranching), ההגנה שנרכשה חייבת להיות על התחייבות ההתייחסות באותה רמת בכירות.

העתידית (PFE), מדידת החשיפה לנגזרי אשראי שנכתבו עשויה להיות מופרזת. לפיכך בנקים יכולים לבחור לנכות את סכום תוספת ה-PFE היחידה הקשורה לנגזר אשראי שנכתב (שאינו מקוזז בהתאם לסעיף 30 ואשר סכומו הרעיוני האפקטיבי כלול במדידת החשיפה) מסך התוספת ברוטו שלהם בהתאם לסעיפים 19-21.¹⁷

ג. חשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך

32. להלן תיאור הכללים להכללת עסקאות למימון ניירות ערך (SFTs)¹⁸ במדידת החשיפה. הטיפול מכיר בכך ששאלות והשאלות מובטחות בפורמט של SFTs הן מקור חשוב של מינוף, ומבטיח יישום בינלאומי עקבי באמצעות כללי מדידה אחידים להתמודדות עם ההבדלים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור.

33. טיפול כללי (הבנק פועל כסוחר-principal): יש לכלול את סך הסכומים בסעיפים קטנים

(i) ו-(ii) להלן במדידת החשיפה ליחס המינוף:

(i) נכסי SFT גולמיים¹⁹ שהוכרו לצרכים חשבונאיים (ללא הכרה בקיזוז חשבונאי)²⁰ מותאמים כלהלן:

- ניתן שלא לכלול במדידת החשיפה את ערכם של ניירות ערך שהתקבלו כבטחון במסגרת SFT, כאשר הבנק הכיר בניירות הערך כנכס במאזנו²¹; ו-

- ניתן לקזז סכומי מזומן לשלם ומזומן לקבל²² במסגרת-SFTs עם אותו צד נגדי באם מתקיימים כל התנאים הבאים:

א. לעסקאות יש את אותו תאריך סילוק סופי מפורש;

ב. הזכות לקזז את הסכום המגיע לצד הנגדי עם הסכום אותו חייב הצד הנגדי היא ברת אכיפה משפטית הן באופן שוטף במהלך העסקים הרגיל והן במקרה של: (i) כשל; (ii) חדלות פירעון; (iii) פשיטת רגל; ו-

ג. הצדדים הנגדיים מתכוונים לסלוק נטו, לסלוק בו-זמנית או שהעסקאות נתונות למנגנון סליקה שתוצאתו שוות ערך לסליקה נטו, כלומר, תזרימי

¹⁷ במקרים אלו, כאשר קיימים הסכמי קיזוז דו-צדדיים אפקטיביים, וכאשר מחשבים $0.4 * A_{Gross} + A_{Net} = 0.6 * NGR * A_{Gross}$ כאמור בסעיפים 19-21, ניתן להפחית את A_{Gross} בסכומי התוספת הפרטניים (ערכים רעיוניים מוכפלים במקדמי התוספת הרלבנטיים) המשויכים לנגזרי אשראי שנכתבו שסכומם הרעיוני נכלל במדידת החשיפה ביחס המינוף. עם זאת, אין לעשות התאמות ל-NGR. כאשר הסכמי קיזוז דו-צדדיים אפקטיביים אינם קיימים, סכום התוספת בגין החשיפה הפוטנציאלית העתידית (PFE) יכול להיקבע כאפס על מנת למנוע את הספירה הכפולה המתוארת בסעיף.

¹⁸ SFTs הן עסקאות כגון הסכמי רכש חוזר, הסכמי מכר חוזר, עסקות שאילה והשאלת ניירות ערך ועסקאות הלוואות מרווח, שבהן ערך העסקאות תלוי בהערכות השוק והעסקאות כפופות פעמים רבות להסכמי מרווח.

¹⁹ עבור נכסי SFT הכפופים להחלפת התחייבויות (novation) ושולקו דרך QCCPs, נכסי SFT גולמיים שהוכרו לצרכים חשבונאיים מוחלפים על ידי החשיפה החוזית הסופית, בהינתן שחוזים שהיו קיימים לפני כן הוחלפו בהתחייבויות חוקיות חדשות בתהליך החלפת ההתחייבויות.

²⁰ נכסי SFT גולמיים שהוכרו לצרכים חשבונאיים לא יכללו כל קיזוז חשבונאי של מזומן לשלם כנגד מזומן לקבל (שכיום מותרים בהתאם להוראות הדיווח לציבור). לטיפול פיקוחי זה יש את היתרון של הימנעות מחוסר עקביות מקיזוז שעשוי להיגרם במשטרים חשבונאיים שונים.

²¹ דבר זה יוחל, לדוגמה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, כאשר ניירות הערך שהתקבלו כבטחון במסגרת SFT יוכרו כנכסים באם למקבל ישנה זכות לעשות שימוש בביטחונות (rehypothecate) אך לא עשה זאת. ראה הוראות הדיווח לציבור, דוח כספי שנתי, הערת שוליים לסעיף 21.15.

²² הכוונה לסעיפים בהוראות הדיווח לציבור: "ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", "ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

המזומנים של העסקאות הינם שווי ערך, למעשה, לסכום נטו יחיד בתאריך הסליקה. בכדי להשיג שווי משקל מעין זה, שתי העסקאות נסלקות על ידי אותה מערכת סליקה והסדרי הסליקה נתמכים על ידי מזומן ו/או מכשירי אשראי תוך-יומי (intraday) שנועדו להבטיח כי סליקת שתי העסקאות תתרחש בסיומו של יום העסקים והזיקה (linkages) לתזרימי הביטחונות לא תגרום להתרה (unwinding) של סליקת המזומן נטו²².

(ii) מדידת CCR המחושבת כחשיפה הנוכחית ללא תוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית (PFE), מחושבת כלהלן:

- כאשר קיים הסכם התחשבות נטו כשיר (MNA²³), החשיפה הנוכחית (E^*) היא הגדולה מבין אפס וסך השווי ההוגן של ניירות ערך ומזומן שהושאלו לצד נגדי עבור כל העסקאות הנכללות ב-MNA הכשיר (Σ^{Ei}), בניכוי סך השווי ההוגן של מזומן וניירות ערך שהתקבלו מהצד הנגדי עבור עסקאות אלו (Σ^{Ci}). האמור מודגם בנוסחה הבאה:

$$E^* = \max\{0, [\Sigma^{Ei} - \Sigma^{Ci}]\}$$

- כאשר לא קיים MNA כשיר, יש לחשב את החשיפה הנוכחית לעסקאות עם צד נגדי על בסיס עסקה: כל עסקה i מטופלת כמערך קיזוז יחיד, כמודגם בנוסחה הבאה:

$$E_i^* = \max\{0, [E_i - C_i]\}$$

34. *עסקאות מכירה חשבונאיות*: בעסקת SFT המיונף יישאר עם המלווה של נייר הערך, ללא קשר באם הושגה מכירה חשבונאית בהתאם להוראות הדיווח לציבור. לפיכך, כאשר הושגה מכירה חשבונאית כאמור לעיל, על הבנק להפוך את כל הרישומים החשבונאיים הקשורים למכירה, ולחשב את חשיפתו כאילו ה-SFT טופלה כעסקת מימון בהתאם להוראות הדיווח לציבור (ב-SFT מעין זה, על הבנק לכלול את סך הסכומים שבסעיף 33 סעיפים קטנים (i) ו-(ii)) לצורך קביעת מדידת החשיפה שלו.

35. *בנק הפועל כסוכן*: בנק הפועל כסוכן ב-SFT נותן בדרך כלל שיפוי או ערבות רק לאחד משני הצדדים הקשורים, ורק עבור ההפרש שבין ערך נייר הערך או מזומן שהלקוח שלו השאיל לבין הערך של הביטחון שנתן הלווה. במצב זה, הבנק חשוף לצד הנגדי של הלקוח שלו בגין שינוי בערכים ולא בגין חשיפה מלאה לנייר הערך או המזומן שבבסיס העסקה (כמו במצב בו הבנק הוא אחד מהסוחרים בעסקה). כאשר הבנק אינו בעלים/שולט בנייר הערך או המזומן שבבסיס, משאב זה אינו יכול להיות ממונף על ידי הבנק.

²² תנאי אחרון זה מבטיח שכל הנושאים הנובעים מהרגל של ניירות הערך (securities leg) של ה-SFTs אינם פוגעים בהשלמת הסליקה נטו של מזומן לקבל ולשלם.

²³ MNA "כשיר" הינו כזה העומד בדרישות לפי סעיפים 173-174 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

36. כאשר בנק הפועל כסוכן ב-SFT נותן שיפוי או ערבות ללקוח או לצד נגדי לכל הפרש שבין ערך נייר הערך או המזומן שהלקוח השאיל לבין ערך הביטחון שהלווה העמיד, אזי יידרש הבנק לחשב את מדידת חשיפתו על ידי החלתו של סעיף קטן (ii) בסעיף 33 בלבד.²⁴

37. בנק הפועל כסוכן ב-SFT ונותן שיפוי או ערבות ללקוח או לצד נגדי ייחשב ככשיר לטיפול החריג שנקבע בסעיף 36 רק אם חשיפת הבנק לעיסקה מוגבלת להפרש המובטח שבין ערך נייר הערך או המזומן שהלקוח שלו השאיל לבין ערך הביטחון שהלווה העמיד. במצבים בהם הבנק חשוף כלכלית מעבר לכך (מעבר לערבות בגין ההפרש) לנייר הערך או המזומן שבבסיס העיסקה²⁵, יש לכלול במדידת החשיפה חשיפה נוספת השווה לסכום המלא של נייר הערך או המזומן.

ד. פריטים חוץ מאזניים

38. פרק זה מתאר את שילוב הפריטים החוץ מאזניים, כהגדרתם בסעיפים 82-89 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 לצורך מדידת החשיפה ליחס המינוף. פריטים חוץ מאזניים כוללים מחויבויות (כולל מכשירי נזילות), בין אם ניתנות לביטול ללא תנאי ובין אם לאו, תחליפי אשראי ישירים, קיבולים, מכתבי אשראי ומכתבי אשראי מסחרי.

39. לפי הגישה הסטנדרטית להון מבוסס סיכון, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי (CCF). למטרת קביעת סכום החשיפה של פריטים חוץ מאזניים עבור יחס המינוף, יש להחיל על הסכום הרעיוני את מקדמי ההמרה לאשראי (CCF) המפורטים בסעיפים 82-89 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203²⁶. כל חשיפות איגוח חוץ מאזניות יקבלו מקדמי המרה לאשראי (CCF) כמפורט בסעיפים 576-582 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 205.

דרישות גילוי

40-58. מטופל בנפרד.

²⁴ כאשר, בנוסף לתנאים שבסעיפים 35-37, בנק הפועל כסוכן ב-SFT אינו נותן שיפוי או ערבות לצד קשור כלשהו, הבנק אינו חשוף ל-SFT ולכן אינו נדרש להכיר ב-SFTs אלו במדידת החשיפה שלו.

²⁵ לדוגמה, כתוצאה מניהול ביטחונות שהתקבלו בשם הבנק או בחשבונו במקום בחשבון הלקוח או המשאיל (דרך הלוואות או ביטחונות שלא הופרדו, מזומן או ניירות ערך).

²⁶ בטל.

הוראות מעבר

59. תקופת המעבר ליחס המינוף החלה ב-1 בינואר 2011. וועדת באזל עושה שימוש בתקופת המעבר בכדי לנטר נתוני יחסי מינוף של בנקים על בסיס חצי שנתי כדי להעריך באם התכנון והכיול המוצע ליחס מינוף מזערי להון רובד 1 של 3% הינו מתאים לאורך מחזור אשראי מלא ועבור סוגים שונים של מודלים עסקיים. בנוסף, הוועדה תנטר בקפידה תקנים ונוהגים חשבונאיים בכדי להתייחס להבדלים בהוראות הדיווח לציבור במדינות שונות שהינם מהותיים להגדרה ולחישוב של יחס המינוף.
60. תקופת המעבר תורכב מתקופת ניטור פיקוחית ומתקופה של ריצה במקביל:
- תקופת הניטור הפיקוחית החלה ב-1 בינואר 2011. תהליך הניטור הפיקוחי התמקד בפיתוח תבניות לבחינת המרכיבים הבסיסיים של ההגדרה ואת היחס שהתקבל באופן עקבי.
  - תקופת הריצה במקביל החלה ב-1 בינואר 2013 ותימשך עד 1 בינואר 2017. במשך תקופה זו, יחס המינוף ורכיביו מדווחים ומנטרים, כולל התנהגותם ביחס לדרישות ההון המבוססות סיכון. בנוסף, דרישות הגילוי לציבור יחלו ב-1 בינואר 2015. הוועדה תנטר בקפידה את היישום של דרישות גילוי אלו.
61. בהתבסס על תוצאות תקופת הריצה במקביל, יבוצעו התאמות סופיות להגדרה ולכיול של יחס המינוף בשנת 2017, כשהכוונה היא להעביר את הטיפול לנדבך 1 ב-1 בינואר 2018 בהתבסס על סקירה מתאימה וכיול.